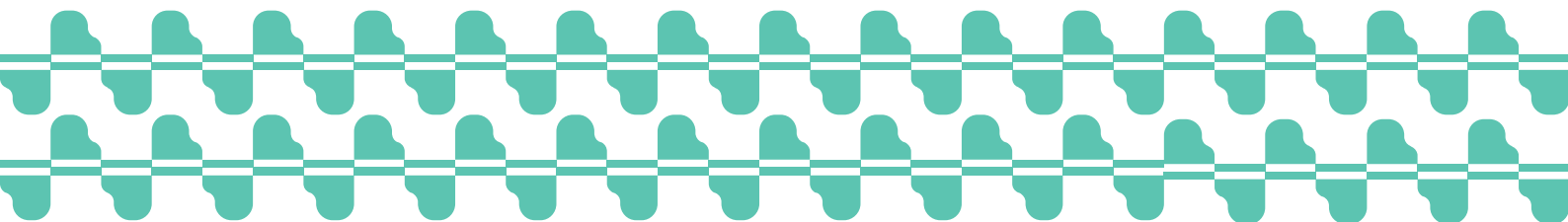

TALOUSARVIO 2026

Opetus- ja kasvatuslautakunta 25.9.2025

SISÄLTÖ

OPETUKSEN JA KASVATUKSEN PALVELUALUE	2
<i>Keskeiset palvelut</i>	2
<i>Muutokset toimintaympäristössä ja toiminnassa 2026–29</i>	2
<i>Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2025-26</i>	5
<i>Sitovat taloustavoitteet</i>	5
<i>Investoinnit</i>	6
<i>Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut</i>	6
KOTIKUNTAKORVAUKSET	7
<i>Keskeiset palvelut</i>	7
<i>Sitovat taloustavoitteet</i>	7

1. Kooste riskikartoituksista

OPETUKSEN JA KASVATUKSEN PALVELUALUE

Keskeiset palvelut

Opetuksen ja kasvatuksen yhteiset toiminnot koostuvat palvelualuejohdon lisäksi oppimisen ja kasvun tuesta, oppimisympäristöjen pedagogisesta kehittämisestä sekä opetuksen ja kasvatuksen digikehittämisestä ja tiedolla johtamisesta. Palvelut vastaavat koko palvelualueen tarpeisiin. Muut palvelualueen talous- ja hallintopalvelut ovat keskitetty konsernipalveluihin.

Palvelualueen tehtävä on tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuksen ja opetuksen peruspalveluita. Palvelualueella keskitytään opetuksen ja kasvatuksen laadukkaan toiminnan tuottamiseen, taloudellisesti kestävään toimintaan ja Järvenpään strategian toimeenpanemiseen.

Järvenpään kaupunkistrategiassa palvelualue kiinnittyy erityisesti ajoissa auttamisen –painopistealueeseen sekä yhteisöohjautuvan ja valmentavan toimintakulttuurin kehittämiseen ja henkilöstön työhyvinvoinnin kehittämiseen. Lasten ja nuorten erilainen tuen tarve on lisääntynyt ja muuttanut muotoaan yhteiskunnassa tapahtuneiden muutosten vuoksi. Pyrimme tukemaan ja auttamaan lapsia ja nuoria mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja kehitämme yhteistyötä hyvinvointialueen kanssa.

Varhaiskasvatuspalvelut koostuvat kaupungin järjestämästä varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta sekä yksityisistä varhaiskasvatuspalveluista. Yksityiset varhaiskasvatuspalvelut järjestetään palvelusetelillä, lukuun ottamatta ostopalveluna järjestettävää ruotsinkielistä varhaiskasvatusta.

Opetuspalvelut koostuvat perusopetuksesta, lukiokoulutuksesta, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta, oppivelvollisuuden laajentumisen ohjauksesta sekä yhteisöllisestä opiskeluhuollosta. Opiskelu- huollon koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä psykologi- ja kuraattoripalvelut tuotetaan Keski-Uudenmaan sosiaali- ja terveystalouden hyvinvointialueella. Lisäksi kaupunki tuottaa hyvinvointialueelle vaativimman erityisen tuen lasten aamu- ja iltapäivähoitoa.

Muutokset toimintaympäristössä ja toiminnassa 2026–29

Opetuksen ja kasvatuksen palveluverkkoa päivitetään vastaamaan nykytilannetta. Väestösuunnitteiden perusteella nähdään, että varhaiskasvatustarpeen lasten palvelutarve kasvaa tarkastelujakson aikana maltillisesti. Varhaiskasvatuksen palvelutarpeeseen vaikuttaa väestösuunnitteen lisäksi erityisesti alle 3-vuotiaiden osallistumisaste, joka ei ole vuonna 2025 kasvanut ennusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatuksessa palveluverkkosuunnitelman kapasiteetti vastaa tarkastelujakson ajan tarvetta hyvin ja tällä hetkellä kapasiteetissa on ylimääräistä väljyyttä. Perusopetusikäisten määrä on vuoden 2023 huipun jälkeen laskussa. Lasten ja nuorten määrä vähenee tasaisesti. Opetuksen kapasiteetin arvioidaan riittävän 30-luvun alkupuolelle ja nyt investointiohjelmassa olevat opetuksen kohteet ovat lähinnä peruskorjauskohteita.

Palveluverkkoselvityksen päivittämisen yhteydessä tuotettu tieto ja tarkentuvat suunnitteet sekä Järvenpään varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen pedagoginen tilasuunnitteluohje ohjaavat yksiköitä tehokkaaseen tilojen käyttöön. Tila- ja opetusresurssien käyttöä seurataan ja tehostetaan talouden tasapainottamiseksi, mutta tarvittaessa varaudutaan harkitusti lisäämään opetusryhmiä turvallisen ja pedagogisesti oppimisen mahdollistavan ympäristön luomiseksi.

Toimintakaudella 2025-2026 jatkuu sekä varhaiskasvatuksessa että opetuksessa tasa-arvohanke (Tassu-hanke). Kansainväliseen toimintaan saadaan Erasmus –hankerahoitusta lukiokoulutukselle.

Palvelualueen johto

Tiedolla johtamisen kehittämisen myötä tietoja aletaan keräämään yhtenäisellä tavalla. Oppimisen tuen muutosta viedään eteenpäin keskitetysti. Palvelualuejohtajan virkaan liittyvät päätökset aikatauluineen täsmentyvät valmistelun edetessä.

Varhaiskasvatus

Järvenpäässä varhaiskasvatuspalveluissa olevien lasten määrä laski vähän vuonna 2025 verrattuna vuoden 2024 vastaavaan ajankohtaan. Lasten kokonaismäärä laski ja lisäksi alle 3-vuotiaiden osallistumisaste ei kasvanut ennusteiden mukaisesti vaan on alkuvuodesta 2025 pysynyt vuoden 2024 tasolla.

1.9.2018 voimaan tulleen varhaiskasvatuslain (540/2018) mukaan päiväkodin henkilöstörakenne muuttuu vuodesta 2030 lähtien siten, että päiväkodeissa vähintään kahdella kolmasosalla tulee olla varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin kelpoisuus, josta vähintään puolella on varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus. Varhaiskasvatuksen henkilöstörakennemuutokseen 2030 mennessä pääsemiseksi on tehty toimenpideohjelma ja korkeakoulutetun henkilöstön osuus on kasvanut edelleen. Toimenpiteinä on toteutunut mm. oman henkilöstön opiskelun mahdollistaminen monimuotokoulutuksissa, palkkaohjelman edistäminen, yhteisöohjautuvan toimintakulttuurin toteutuminen kaikissa työyhteisöissä sekä asiaan varautuminen budjetissa vuosittain.

Toimintakaudella 2025-2026 jatkuu sekä varhaiskasvatuksessa että opetuksessa tasa-arvohanke (Tassuhanke).

Perusopetus

Hallitusohjelmassa on useita opetusta koskevia ohjelmia ja toimintamalleja, joiden toteutus tapahtuu kunnissa. Ohjelman mukaan tulevaisuudessa on keskityttävä perustaitojen ja -valmiuksien parantamiseen ja siirryttävä vakaaseen perusrahoitukseen. Jokaisella peruskoulun päättävällä nuorella on oltava riittävät perustiedot ja -taidot toisen asteen opintoihin. Oppilailla ja opettajilla on oltava työrauha keskittyä oppimiseen ja opettamiseen. Järvenpään perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa painotetaan jo kolmatta lukuvuotta vuotta perustaitoja, kuten lukemista sekä hyvinvointi- ja mielenterveystaitoja.

Perusopetuksen vähimmäistuntimäärää kasvatettiin lukuvuoden 2025-2026 alusta 3 vuosiviikkotunnilla laajentamatta opetussuunnitelman sisältöjä. Lisäys tehtiin äidinkielen opetukseen ensimmäiselle ja kolmannelle luokalle ja matematiikan opetukseen toiselle luokalle.

Hallituksen tavoitteena on vahvistaa perusopetuksen laatua, tasoittaa oppimiseroja sekä ehkäistä segregaatiota. Opetusryhmien kohtuulliseen kokoon kiinnitetään huomiota, jotta oppiminen mahdollistuu ja perustaidot taataan. Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano alkoi elokuussa 2025. Tuen uudistuksen toteuttamista ja resurssien riittävyyttä seurataan lukuvuoden aikana sekä kunta- että valtiotasolla.

Opetushallituksen suositus valmistavan opetuksen opetusryhmän kooksi on 10-12 oppilasta. Järvenpäässä ryhmäkokoo on määritetty 16 oppilaaseen. Suomi toisena kielenä (S2) -opetukseen panostetaan lisää opetustunteja. Sekä valmistavasta opetuksesta että S2 -kielenä opetuksesta saadaan takautuvasti korvausta valtiolta.

Erityistä huomiota kiinnitetään kouluväkivallan ja häiritsevän käyttäytymisen puuttumiseen ja vähentämiseen sekä kiusaamisen ehkäisyyn. 1.8.2025 astui voimaan laki, joka kieltää mobiililaitteiden käytön oppitunneilla ilman opettajan lupaa tai terveydellisiä syitä. Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että koulujen kasvatustehtävään kuuluu varmistaa, että suomalainen kulttuuriperintö välittyy uusille sukupolville. Tähän sisältyy myös koulujen juhlaperinteiden vaaliminen kevät- ja joulujuhlineen. Koulut pidetään turvallisen kasvun paikkoina. Järvenpäässä panostetaan henkilöstön osaamiseen kiusaamisen puuttumisen, puheeksi ottamisen ja turvallisen kouluarjen luomiseen.

Oppimisen tuen lakiuudistuksen myötä oppilaan oikea-aikaisen ja riittävän tuen saamista seurataan erityisen tarkasti. Oppimisen haasteiden ennaltaehkäiseminen sekä oppimisen ja kasvun oikea-aikainen tukeminen lähikouluperiaatteen mukaisesti on perusopetuksen, oppimisen tuen ja opiskeluhuollon seuraavien vuosien yhteinen tavoite. Yhteisopettajuutta ja yhteisöohjautuvuutta vahvistamalla opetushenkilöstö ja rehtorit saavat tukea työnsä suorittamiseen.

Oppivelvollisuuden laajentumisen kustannuksia seurataan ja valtion odotetaan korvaavan kustannukset täysimääräisenä.

Yhteisöllisen opiskeluhuollon johtamista jatketaan edelleen kouluissa ja oppilaitoksissa. Osallisuuden lisääminen ja kouluun sekä opintoihin kiinnittymistä vahvistetaan koulukohtaisilla suunnitelmillä ja toimenpiteillä. Pääsääntöisesti opiskeluhuollon palvelut toteutuvat kohtalaisen hyvin. Koulu- ja opiskelulääkäripalveluista sekä erikoissairaanhoidon palveluista on suurta pulaa. Yhteistyössä naapurikuntien kanssa kehitetään kiusaamisen puuttumisen mallia saadulla hankerahoituksella. Hankkeen päävetäjänä toimii Kerava.

Hallitus lupaa panostaa ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, kuten etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajoihin sekä syrjäytymisen ehkäisemiseen molemmilla kansalliskielillä. Erityisesti kiinnitetään huomiota eri syistä haavoittuvimmissa asemassa oleviin nuoriin. Hallitus edistää koulu- ja oppilaitosnuorisotyötä sekä turvallisten aikuisten läsnäoloa kouluissa. Hallitus tukee nuorten hyvinvointia laaja-alaisessa yhteistyössä yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa. Osana yhteistyötä määritellään viitekehys hyvinvointialueiden, kuntien, koulujen, kolmannen sektorin ja seurakuntien yhteistyölle.

Järvenpäässä on vahvistettu monialaista yhteistyötä perustamalle LaNuPe -työryhmä, joka ohjaa osaltaan lasten, nuorten ja perheiden kanssa tehtävää työtä ja pyrkii poistamaan kuntatason päällekkäisyyttä ja sirpaleisuutta.

Perusopetus on koordinoanut Suomen harrastamisen mallin mukaista Jäke harrastaa -toimintaa peruskouluikäisille vuodesta 2023. Tällä mallilla pyritään takaamaan kouluikäisille mahdollisuus ilmaiseen harrastukseen. Toimintaan toteutetaan pääosin hankerahoituksella. Toteuttaminen jatkuu vuonna 2026.

Toisen asteen opiskelijoiden opintojen keskeytyessä opintovalmentaja ohjaa ja etsii nuoren ja huoltajan kanssa yhteistyössä uuden opiskelupaikan. Opiskelupaikkojen määrä alueella ei ole ollut riittävä ja yhä useampi nuori ajautuu opintovalmentajan ohjaukseen. Osalla nuorista on edelleen suuria haasteita siirtoutua opiskeluihin ja koko elämäntilanne voi vaatia useiden toimijoiden yhteistyötä ja ohjausta.

Lukiokoulutus

Lukion päivä- ja aikuislinjalla järjestetään opetusta ja toimintaa opetussuunnitelman ja lukiolain mukaisesti. Yhteistyötä toisen asteen oppilaitosten kanssa jatketaan, mahdollistetaan kaksioistutuksen suorittaminen, laajennetaan korkeakoulu yhteistyötä sekä vahvistetaan perusopetuksen nivelvaihetta. Lukion kansainvälistä toimintaa lisätään Erasmus akkreditoinnin kautta saadulla rahoituksella.

Lukion aloituspaikkoja on lisätty syksystä 2019 alkaen 10 opiskelijalla, mikä on lisännyt opiskelijoiden kokonaismäärää kolmen vuoden aikajaksolla noin 30 opiskelijalla. Oppilasmäärän lisäämistä jatketaan myös syksyllä 2026, sillä alueella ei ole riittävästi lukiokoulutukset tai toisen asteen opiskelupaikkoja ikäluokkiin verrattuna.

Tällä hetkellä lukiossa opiskelee ennätysmäärä ns. nuorisolinjan opiskelijoita. Kuitenkaan lukion opintokurssien määrät ja kustannukset eivät ole lisääntyneet merkittävästi. Järvenpään Lukiossa on ollut vain yksi virassa oleva erityisopettaja sekä hankerahoituksella hankittu erityisopettaja. Lukiokoulutukseen lisättiin kaksi erityisopettajaa elokuusta 2025 alkaen, tukemaan yli tuhannen opiskelijan opintoja.

Digitaalisten opetusmateriaalien käyttöä tarkastellaan ja arvioidaan perinteisten opiskelumateriaalien käyttöönottamista ainakin osaan oppiaineista. Etenkin opiskelijat ovat esittäneet toiveen perinteisiin kirjoihin siirtymisestä paljolti lukemista vaativissa oppiaineissa. Materiaalien kustannukset ovat kuitenkin nousseet vuosi vuodelta ja tasapainottamisohjelman yhtenä toimenpiteenä on ollut erittäin kustannustehokas materiaalihankinta.

Sitovat toiminnalliset tavoitteet 2025-26

Palvelualue	Valtuustoon nähden sitovat strategiset tavoitteet 2025-26	Päämää
OPKA	Ketteriä palvelurakenteita ja prosesseja vahvistetaan oikea-aikaisen tuen mahdollistamiseksi.	J3
	Lasten varhaista tukea edistetään kouluttamalla henkilöstöä ja rekrytoimalla kelpoisia työntekijöitä.	J3
	Varhaisen tuen osaamista ja ennaltaehkäiseviä palveluita vahvistetaan opetuksen ja kasvatuksen palveluissa. Tuen tarpeen alkuvaiheessa yleisellä tuella pystytään vastaamaan laajasti ja oikea-aikaisesti tuen tarpeisiin.	J3

Lisäksi palvelualue edistää toiminnassaan muita strategisia päämääriä.

Sitovat taloustavoitteet

OPETUS JA KASVATUS 1000 €	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	2027	2028	2029	Yht. 26-29
Toimintatuotot	4 996	5 003	4 466	4 466	4 466	4 466	17 864
Valmistus omaan käyttöön	39	20	101	101	101	101	404
Toimintakulut	-89 145	-88 566	-88 775	-90 554	-92 212	-93 695	-365 237
Toimintakate	-84 110	-83 543	-84 208	-85 987	-87 645	-89 128	-346 969
muutos-%		-0,7 %	0,8 %	2,1 %	1,9 %	1,7 %	

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen talousarviot ovat olleet alijäämäisiä vuodesta 2022 lähtien. Tämän seurauksena palvelualueelle on kumuloitunut säästövelvoitteita tuleville vuosille. Vuoden 2026 kehityksessä aikaisempien vuosien talousarviolityksistä seuranneita säästövelvoitteita on yhteensä 1,5 miljoonaa euroa. Siirtyneitten säästövelvoitteitten takia palvelualueen toimintakatteen muutos vuoden 2025 tilinpäätösennusteesta vuoteen 2026 on vain 0,8%.

Opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen kehys muuttuu vuoteen 2025 verrattuna seuraavasti:

- Toimintatuottojen osalta kehityksessä odotetut tulot ovat 537 000 euroa pienemmät kuin vuoden 2025 tilinpäätösennusteessa
- Valmistus omaan käyttöön on 81 000 euroa enemmän kuin tilinpäätösennusteessa 2025
- Toimintakulut kasvavat 209 000 euroa vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen verrattuna
- Toimintakate heikkenee kehityksessä 665 000 euroa verrattuna vuoden 2025 tilinpäätösennusteeseen

Vuodelle 2026 opetuksen ja kasvatuksen sitovuustasolle on huomioitu seuraavat muutostekijät:

Vähennykset:

- Kotikuntakorvaustulojen pieneneminen 213 000e
 - o Ennakollisten valtionosuuksien mukaan. Summaa tarkistetaan valtionosuuslaskelmien tarkentuessa.
- Vuoden 2024 talousarvion ylityksestä vuodelle 2026 osoitettu siirtomääräraha 426 000e

Lisäykset:

- Mankalan hankkeen aikaiset 1.-3. vuosiluokkien koulukuljetukset väistötiloihin 129 000e
- Ruotsinkielisen varhaiskasvatuksen maksujen korotus 1.8.2025 alkaen 11 000e
- Toiminta-alueittain opiskelevien luokan perustaminen 1.8.2025 alkaen 225 000e

Investoinnit

	TP 24	TPe 2025	INV 26	INV 27	INV 28	INV 29	Summa 26-29
Irtaimistoinvestoinnit	-141	-264	-240	-350	-480	-1 610	-2 680

Keskeiset suoritteet ja tunnusluvut

Lapsimäärätiedot	Palvelutarve_investointiohjelmaan.xlsx								
	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	Tot. 1-6/2025	TAe2026	TS2027*	TS2028*	TS2029*
VARHAISKASVATUSPALVELUT									
Varhaiskasvatukseen yhteensä 31.12.	3 309	3 186	3 146	3 136		3 094	3 140	3 145	3 161
Kaikki lapset varhaiskasvatuksessa yht. 31.12.	2 341	2 307	2 261	2 401	2 425	2 400	2 452	2 475	2 498
Varhaiskasvatuksen osallistumisaste	71 %	72 %	72 %	77 %		78 %	78 %	79 %	79 %
Esiopetuksessa olevat 31.12.	530	485	471	453		442	508	499	471
Päiväkodit									
Päiväkodit lapsia yhteensä	2 297	2 275	2 227	2 363	2 391	2 364	2 415	2 438	2 461
Kunnalliset päiväkodit 31.12.	1 814	1 784	1 745	1 664	1 858	1 852	1 892	1 910	1 928
, joista alle 3-vuotiaat 31.12.			382	475	365	420	434	450	462
Toimintakate*	-21 908 767	-24 627 821	-25 432 187						
Toimintakate euroa / lapsi*	-12 078	-13 805	-14 574						
Yksityiset päiväkodit 31.12.	483	491	482	699	533	512	523	528	533
, joista alle 3-vuotiaat 31.12.			143	138	142	157	162	168	172
Toimintakate*	-5 075 603	-5 104 850	-6 231 443						
Toimintakate euroa / lapsi*	-10 508	-10 397	-12 928						
Perhepäivähoito									
Perhepäivähoito, lapsia yhteensä (kaikki alle 3-v.)	44	32	34	38	34	36	37	37	38
Kunnalliset 31.12.	32	25	31	34	34	33	34	34	34
Ostopalvelu 31.12.	12	7	3	4		3	3	3	4
PERUSOPETUS	TP2022	TP2023	TP2024	TA2025	Tot. 1-6/2025	TAe2026	TS2027*	TS2028*	TS2029*
7-15-vuotiaat yhteensä Järvenpäässä 31.12.	4 958	4 991	4 891	4 740	4 893	4 652	4 514	4 461	4 287
Aamu- ja iltapäivätoiminta									
Lapsimäärä 31.12.	585	619		530	504	530	500	500	500
Alakoulut									
Alakouluikeiden oppilaiden määrä 31.12.	3 021	3 048	2 979	2 913	2 977	2 889	2 803	2 770	2 710
, joista erityisen tuen päätös 31.12.	243	261	259	234	267	256	250	246	240
Yläkoulut									
Yläkouluikeiden oppilaiden määrä 31.12.	1 546	1 609	1 612	1 590	1 611	1 595	1 548	1 530	1 577
, joista erityisen tuen päätös 31.12.	158	147	206	201	210	144	141	139	143
Oppilaat yhteensä	4 567	4 657	4 591	4 503	4 588	4 484	4 351	4 300	4 287
, joista S2-opetusta saavat 31.12.	116	221	348	300	407	400	400	400	400
, joista valmistava opetus 31.12.	113	70	60	70	47	60	60	60	60
LUKIO	TP2022	TP2023	TAe2024						
Järvenpään lukio opiskelijamäärä	1 124	1 078	1 049	1 061	1 033	1 050	1 050	1 050	1 050
, joista yli 18-vuotiaat opiskelijat					606	616	616	616	616
, josta lukion aikuislinjan opiskelijamäärä			103		97	99	99	99	99

KOTIKUNTAKORVAUKSET

Keskeiset palvelut

Kaupunki saa kotikuntakorvaustuloa kaikista muun paikkakuntalaisista oppilaista, jotka ovat kaupungin esi- tai perusopetuspalveluissa, ja maksaa vastaavasti kotikuntakorvausmenoja jokaisesta järvenpääläisestä, joka osallistuu esi- tai perusopetukseen muussa kuin kaupungin omassa yksikössä.

Kotikuntakorvaukset tilitetään kaupungille osana valtionosuuksia ja ne määräytyvät laskennallisten esi-, alakoulu- ja yläkouluopetuksen yksikkökustannusten ja talousarviovuotta 2 vuotta aiemman vuoden oppilastietojen mukaan. Vuoden 2026 kotikuntakorvaukset perustuvat siis vuoden 2024 lopun oppilastietoihin.

Kaupunki ei voi välittömästi vaikuttaa kuntalaistensa hakeutumiseen muiden kuntien tai muiden opetuksenjärjestäjien palveluihin, eikä siten myöskään kaupungille kotikuntakorvauksista aiheutuviin menoihin. Jotta oman toiminnan kustannukset olisivat selkeämmin seurattavissa, on kotikuntakorvaukset erotettu omaksi sitovuustasokseen opetuksen ja kasvatuksen palvelualueen muusta toiminnasta.

Sitovat taloustavoitteet

KOTIKUNTAKORVAUKSET 1000 €	TP 2024	TPE 2025	TA 2026	2027	2028	2029	Yht. 26-29
Toimintatuotot	1 007	0	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-3 717	-4 954	-4 954	-4 954	-4 954	-4 954	-19 817
Toimintakate	-2 710	-4 954	-4 954	-4 954	-4 954	-4 954	-19 817
muutos-%		82,8 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	